

N:o 38.

Af herr **A. Göransson**, om ändrad lydelse af § 11 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862.

Redan vid stiftandet af nu gällande kommunallagar bestämdes en begränsning af den kommunala rösträtten i städerna på så sätt, att ej någon vid allmän rådstuga finge utöfva rösträtt för större antal röster än som svarade emot en tjugondedel af stadens hela röstetal efter röstlängden. Vid 1869 års riksdag beslutades en ytterligare begränsning af kommunala rösträtten i städerna genom det stadgande, som ännu är gällande, att ej någon vid allmän rådstuga får utöfva rösträtt för större antal röster, än som svarar emot en femtiondedel af stadens hela röstetal efter röstlängden eller i något fall för högre röstetal än det, som motsvarar bevillningen för tio tusen riksdalers inkomst af kapital eller arbete.

Hvad åter angår landskommunerna, så står man ännu kvar på samma punkt som år 1862, då kongl. förordningen om kommunalstyrelse på landet började tillämpas. Der har icke den minsta begränsning af rösträtten egt rum, oaktadt begäran derom varit gjord nästan vid hvarje riksdag sedan den tiden, och det kan icke vara konsekvent att oupphörligen neka landskommunerna en reform, hvilken man för länge sedan har gifvit städerna. Jag vill visserligen icke förneka, att olägenheterna af en obegränsad kommunalrösträtt kunnat vara något större i städerna än på landsbygden, enär förmögenheten i städerna ofta kan vara hopad hos ett fåtal, och detta i jmförelsevis högre grad än på landet; men det lär dock icke kunna bestridas, att äfven på landsbygden svåra missförhållanden uppstå derigenom, att ett bolag genom sitt ombud, eller en person, eller några få personer kunna helt och hållet diktera besluten i kommunalstämman, och att i följd deraf en så måttlig begränsning af den kom-

munala rösträtten, som nu begäres för landsbygden, eller att ingen må utöfva rösträtt för mer än en tiondedel af kommunens hela röstetal eller i något fall för högre röstetal än det, som enligt röstlängden sammanräknadt tillkommer öfriga röstegande, är både billig och rättvis. Detta har ock mångfaldiga gånger erkänts såväl af lagutskottet som af Andra Kammaren, och redan 1869 yttrade lagutskottet i sitt utlåtande derom följande: »Vid sistlidne riksdag uttalade lagutskottet den åsigt, att nu gällande grunder för den kommunala röstberäkningen borde oförändrade bibehållas, men att dessa grundens alltför långt drifna tillämpning borde undvikas, såsom ledande till orättvisa och vådliga missförhållanden, vare sig röstberäkningen förblefve obegränsad uppåt, såsom på landsbygden vore förhållandet, eller, såsom i de flesta städer inträffat, den för stadskommunerna nu stadgade röstbegränsning icke verkade till fyllest. Delande denna åsigt, hyser utskottet den öfvertygelse, att en lagförändring, hvarigenom den större förmögenhetens öfvervägande inflytande på de kommunala angelägenheterna kunde i lämplig mån begränsas, är en tvingande nödvändighet, som ej tål vidare uppskov», och så hemställde lagutskottet att en begränsning af den kommunala rösträtten på landet måtte ske så, att ingen skulle få rösta för mer än en tiondedel af kommunens hela röstetal. Sedan den tiden har äfven på landsbygden antalet af större bolag och associationer ökats i betydlig grad, och dessa intaga ofta en dominerande ställning i kommunens gemensamma ordnings- och hushållningsangelägenheter. En begränsning af den kommunala rösträtten på landet är en reform, som länge varit påyrkad och hvilken åter och åter kommer att påyrkas, till dess den blir genomförd. Behovet af denna reform är förut så grundligt både motiveradt och diskuteradt, att jag hvarken kan eller vill framkomma med några nya skäl.

Med anledning häraf vågar jag vördsamt föreslå,

att Riksdagen för sin del ville besluta, att § 11 i kongl. förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862, sådan nämnda paragraf lyder i förordningen den 26 oktober 1888, måtte erhålla följande förändrade lydelse:

§ 11.

Röstvärdet skall beräknas efter det en hvar röstegande åsatta fyrktal; dock att, der för deltagande i sådana besvär, som åligga alla, hvilka inom kommunen

erlägga kommunalutskylder, annan grund, än den för utgörande af kommunalutskylder i allmänhet gällande, finnes särskildt stadgad, röstvärdet skall vid beslut öfver ärenden, som röra sådana besvär, beräknas efter den särskildt bestämda grunden. Ej må någon utöfva rösträtt för större antal röster, än som svarar mot en tiondedel af kommunens hela röstetal efter röstlängden, eller i något fall för högre röstetal, än det, som enligt röstlängden sammanräknadt tillkommer öfriga röstegande. Uppkommer vid sådan beräkning af rösträtt bråktal, skall det bortfalla.

Stockholm den 27 januari 1892.

A. Göransson.
